

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2024
1/11/1

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U. – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

ERGASHOV Y.S. – f-m.f.d., professor.

SHIRINOVA R.X. – fil.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Baliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Yunusova X.E. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., dots.

Mas'ul kotib: **PARDAYEV Z.A.**

TOSHKENT – 2024

Sadullayeva M. Kasr tartibli hosila ba'zi elementar funksiyalarni hisoblash va geometrik ma'nolari	216
Saidmuratova M. Xorij psixologlarini kitob o'qishga qiziqitirish haqidagi qarashlari	221
Salimova S. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy va metodik kompetensiyalarini didaktik tahlili	224
Sarimsakova D. Chet til o'qitishda o'qituvchi tadqiqot faoliyatining roli	226
Seydabullayeva N. Siyosiy kommunikatsiya mohiyatiga oid tadqiqotlar	228
Toshboyeva M. Rapid teaching of technical-tactical actions in para Judo	231
Toshmatov X. Yangi avlod o'q otuvchilarini tayyorlashning tashkiliy asoslari	233
Uzoqova Y. Imkoniyati cheklangan o'smirlarda stress xolatini bartaraf etishning ijtimoiy-psixologik aspektlari	235
Umarov I. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik harbiy rahbarining o'quv jangovar qobiliyatlari	238
Xalikova Sh. Ijtimoiylashuv jarayonida shaxsning muvaffaqiyatli moslashuvi hodisa sifatida	241
Xasanov A. Olimpiya va paralimpiya sport turlariga tayyorlash markazlarida ta'lim sifatini oshirishdagi muammolar	244
Xoliqova R. 5-6 sinf ona tili darslarida o'quv topshiriqlari bilan ishlashning ilmiy-metodik asoslari	247
Xolmatov A. Oliy ta'lim tizimida strategik va funksional menejmentni qo'llashda rahbarlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish roli	250
Xolmo'minov G. Zamonaviy axborotlashgan jamiyatda bilim va e'tiqodni muvofiqlashtirish usul va vositalari	253
Xudoyberganova M. Ingliz adabiyotini o'qitishda badiiy matnlardan foydalanish	256
Hazratqulova O. Oliy filologik ta'limda o'quv topshiriqlari ustida ishlash bilan bog'liq muammolar	259
Haydarova S. Oliy ta'limda geografiyani o'qitishning dolzarb muammolari	262
Shomurotova X. O'quvchilarning biologiyadan darsdan tashqari vaqtini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etishni amaliy samaradorligi	264
Elboyeva Sh. Dealing with problems related to teaching heterogenous classes	267
Ergashev T. Yoshlarni milliy g'urur ruhida tarbiyalashda qadriyatlarining o'rni	269
Yoldashov S. Chavandozlarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonida umumiy va maxsus jismoniy tayyorgarlik nisbatlari	272
Yaxshibayeva N. Promoting mental health and well-being in schools	275
Filologiya	
Abdullayev Z. O'zbek va nemis tillarida diniy motivli antroponimlar va ularning chog'ishtirma tadqiqi	277
Abdullayeva D. Historical development of english literature	280
Abdullayeva Sh. Tarjima faoliyatining lingvistik nazariyalari asosida shakllanish zarurati	283
Абдураманова Д. Лингвистические категории интертекстуальности в стилистике произведений Д.Емца	285
Abdusamatov F. The comparative analysis of uzbek and english linguistic aspects in public speaking	288
Adambayeva F. Distinctive features of metaphonyms in biotechnology terminology	290
Aliyeva D. "Bozor" romani va "jajman" hikoyasida miflarning talqini	293
Alimjonova Sh., Bolibekova M. Theoretical basis of analyzing cognitive features of polysemantic phraseological units	296
Alimova M. Lakunalar nazariyasining asosiy tushunchalari	299
Atamurodova D. Nemis lingvomadaniyatida "do'st" va "do'stlik" konseptlarining ifodalanish usullari va xususiyatlari	301
Axmedova D. OAV matnlari – medialingvistikaning obyekt sifatida	303
Bahridinova D. Universitet tanqidchilik maktabining shakllanishida Umarali Normatovning o'rni	306
Begimkulova Sh., Mamashukurova F. Afg'on-Amerika adabiyoti adibalari ijodida ayol sadoqati	308
Dadajonov O. Dramada qahramon tanlovining g'oyaviy-estetik roli	310
Jalolova F. G'arb va Sharq xalqlari adabiyotida "o'gay ona" va "o'gay qiz" konseptlarining tarixiy-genetik tahlili	312
Jo'rayeva N. Ingliz va o'zbek tillarida "smile/tabassum" tushunchalarining lingvokulturologik tahlili	314
Juraqobilova H. O'zbek tilidagi kognitiv metaforalarning tarjimada qayta yaratilish muammolari	316
Xiaowei Y. Research on language translation services for major sporting events	319
Kurbonova Sh. Exploring the lost generation through the works of Sinclair Lewis and William Faulkner	322
Mirсанov B. Nemis va o'zbek tillarida "der bär" / "ayiq" so'zi orqali shakllangan ikkilamchi nomlashlar	325
Mo'minova M. "Suv" asosli sodda leksemalarning semantik xususiyatlari	328
Musayeva G., Yusupova N. G'azallar tarjimasida badiiy ifoda. alisher navoiy g'azallarining nemis tilida qayta yaratilishiga doir	331
Namazova M. XX asr o'zbek nasrida muhojirlar hayoti va qismati: xarakter va psixologizm	334
Nasiridinova O. Morfologik shakllarning nutqda qo'llanish darajasini aniqlashning o'rganilishi va ahamiyati	337
Nasrullayeva G. Antropomorfik metaforalarning sotsiolingvistik va gender xususiyatlari	340
Nematova M. Языковые средства концепта «мотивация» в английском, русском и узбекских языках (в диахронном и синхронном плане)	343
Otajonova D. Elektron aloqa vositalarining o'ziga xos lingvistik jihatlari	346
Rahmonov U. Angliyada lug'at va grammatikalarning yaratilishining ilmiy qarashlari	348
Ruziyeva D. Jahon adabiyotida ota obrazini o'rganishda turli yondashuvlar tadqiqi	351
Sattibayev I. Buxoro amirligi tarixining rus va yevropalik mualliflar tomonidan o'rganilishi	353
Suleymanova S. Qissa janri tabiati va uning badiiylilik modusi	355
Tilavova M. Tilshunoslikda leksik birliklarga oid ilmiy-nazariy qarashlar	357
Tillabayeva Z. Samarqand viloyati qarluk shevalarining leksik-semantik guruhlanishi xususida	359
Turaboyeva S. O'zbek tilida "do'st" va "begona" konseptual birliklarining leksik-semantik xususiyatlari	361
Turdimurodov S. Til, nutq va ta'lim takomilida evfemik lug'atlarning o'rni	364
Turumova N. Badiiy asarda zamon va makonning birligi	367
Usmonova Sh. Abdurauf Fitrat asarlarida kelgan emotsional-ekspressivlikni ifodalovchi ba'zi leksik vositalarning lingvopragmatik tahlil	370
Хамракулов Т. Особенности интертекстуальности интеллектуального детектива Д.Брауна	373
Xolisov A. Shaharsozlik va qurilish terminlarining tipologik tahliliga doir qisqacha mulohazalar	376
Xolmurotova G. O'zbek tili interyer dizayner terminlarining tarixiy va etimologik xususiyatlari	378
Xudoykulova Sh. Badiiy matnda erk-erksizlik (erkin-ql) aksiologemalarining voqelanishi	381
Hakimova Sh. Zamonaviy lingvomamlakatshunoslikning nazariy va amaliy ahamiyati	383
Шин В. Проблема жизни и смерти в прозе Ли Сана "12 декабря"	385
Shukurova S. The portrayal of suicide in american and uzbek detective novels	388
Eshmatov R. XIX–XX asrlar bo'sag'asida psixologiyaning fan sifatida modernizm davri yozuvchilari badiiy ongiga ta'siri	391
Eshmurotova D. Ingliz tilida diniy simvolizm va uning stilistik ifodasi	393
Eshtuhtarova B. Semasiological study of meaning in language	395
Yuldasheva N. Zamonaviy tilshunoslikda qo'shma otlarning lingvopragmatik xususiyatlari	398
Yunusova A. Lisoniy shaxs nazariyasiga zamonaviy qarashlar	400
Yarashova M., Abdullayeva M. Phraseological units with animal and profession components in english and uzbek literary works	402

UDK:81:811.11-112

Aziza YUNUSOVA,
Buxoro davlat universiteti katta o'qituvchisi
E-mail: a.a.yunusova@buxdu.uz

BDU dotsenti, PhD N.Qobilova taqrizi asosida

LISONIY SHAXS NAZARIYASIGA ZAMONAVIY QARASHLAR

Annotatsiya

Ushbu maqola zamonaviy tilshunoslikda lisoniy shaxs tushunchasini o'rganishga bag'ishlangan bo'lib, unda Yu.N.Karaulov, V.I.Karasik, A.V.Puzirev, O.A.Leontovich va boshqa tilshunos olimlarning lisoniy shaxsning tuzilishi va darajalari haqidagi qarashlari keltirilgan. Maqolada lisoniy shaxsning kognitiv, qadriyat va xulq-atvor jihatlari, shuningdek, uning madaniyatlararo muloqot bilan bog'liqligi tahlil qilinadi. Lisoniy shaxs til, shaxs va madaniyatning o'zaro ta'sirini aks ettiruvchi ko'p bosqichli va ko'p komponentli kategoriya ekanligi haqidagi g'oyaga alohida e'tibor beriladi.

Kalit so'zlar: Lisoniy shaxs, antroposentrizm, zamonaviy diskurs, tilshunoslik, konsept.

СОВРЕМЕННЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА ТЕОРИЮ ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ

Аннотация

Данная статья посвящена изучению концепции языковой личности в современной лингвистике. Рассматриваются взгляды таких ученых, как Ю.Н. Караулов, В.И. Карасик, А.В. Пузырев, и О.А. Леонтович и других на структуру и уровни языковой личности. В работе анализируются когнитивные, ценностные и поведенческие аспекты языковой личности, а также её связь с межкультурной коммуникацией. Особое внимание уделяется идее, что языковая личность является многоуровневой и многокомпонентной категорией, отражающей взаимодействие языка, личности и культуры.

Ключевые слова: Языковая личность, антропоцентризм, современный дискурс, языкознание, концепт.

CONTEMPORARY PERSPECTIVES ON THE THEORY OF LINGUISTIC PERSONALITY

Annotation

The article explores the concept of linguistic personality in modern linguistics, examining the views of scholars such as Y.N.Karaulov, V.I.Karasik, A.V.Puziryov, and O.A.Leontovich and the others on the structure and levels of linguistic personality. The study analyzes the cognitive, value-based, and behavioral aspects of linguistic personality and its connection to intercultural communication. Special attention is given to the idea that linguistic personality is a multi-level and multi-component category, reflecting the interaction between language, personality, and culture.

Key words: Linguistic personality, anthropocentrism, modern discourse, linguistics, concept.

Kirish. Lisoniy shaxs konsepsiyasining shakllanishi 20-asrning oxirida, ya'ni bu atama faol qo'llanilishni boshlaganda va bu hodisaning o'zi chuqur gumanitar tadqiqotlar mavzusiga aylanganda sodir bo'ldi. Aynan shu davrda tilshunoslikda til va insonning o'zaro ta'sirini o'rganishga qaratilgan ko'plab ilmiy maktablar va nazariyalar paydo bo'ldi. Shu bilan birga, lisoniy shaxs lingvistik tahlilning muhim ob'jektiga aylandi.

Zamonaviy tilshunoslik diskursida lisoniy shaxs (LSH) mavzusi dolzarb mavzulardan hisoblanib, globallashuv, madaniyatlararo kommunikatsiya va raqamli texnologiyalarning zamonaviy rivojlanishi LSH tushunchasini ta'lim, psixologiya va ijtimoiy sohlar uchun yanada ahamiyatli qiladi. Bundan tashqari, antroposentrik lingvistik paradigmadagi LSH tushunchasi markaziy o'rinni egallaydi, zero, insonni uning tilidan (lisonidan) tashqarida o'rganib bo'lmaydi. Shu munosabat bilan, lingvistik shaxs tahlili ham nazariy, ham amaliy jihatlarida ayniqsa dolzarb bo'lib qoladi [8].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Lisoniy shaxs nazariyasining paydo bo'lishi tarixiga nazar soladigan bo'lsak, 19-asrda V. fon Gumboldtning lingvistik bilimlarida LSH nazariyasi alohida o'rin tutadi (Gumboldt). Shuningdek, har bir shaxsning til dunyosi xarakterining o'ziga xosligini I.A.Boduyen de Kurtenega ham ta'kidlagan. Mashhur tilshunos psixologiya tilshunoslikning ajralmas qismi ekanligini aytdi: "Inson tilining mohiyati faqat aqliydir (psixik). Tilning mavjudligi va rivojlanishi aqliy (psixik) qonuniyatlar bilan belgilanadi. Inson nutqida bir vaqtning o'zida aqliy bo'lmaydigan biron bir hodisa yo'q va bo'lishi ham mumkin emas".

I.A.Boduyen de Kurtenening g'oyalari 20-asr boshida yirik rus tilshunosi, akademik A.A.Shaxmatov rivojlantirgan. 20-asrning ikkinchi yarmida akademik V.V.Vinogradovning tadqiqotlarida LSH atamasi milliy tilni, nutqni va nutq sub'yektini qamrab oladi. 60-yillarda, V.V.Vinogradov bilan bir vaqtning o'zida LSH tushunchasini aniqlashga nemis tilshunosi J.L.Vaysgerber ham kirishadi. Shu o'rinda 20-21 asrlarda LSH nazariyasi bo'yicha yetakchi tilshunoslardan Yu.N.Karaulov o'zining «Russkiy yazık i yazıkovaya lichnost» asarida lisoniy shaxs tushunchasini keng ilmiy qo'llashga kiritdi. U

falsafiy-psixologik jihatlarni hisobga olgan holda o'ziga xos LSH modelini taklif qildi.

Shuningdek, LSH konsepti bo'yicha professor V.A.Maslova, V.I.Karasik va ko'pgina boshqa olimlar tadqiqot ishlarini olib borishgan.

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolada hozirgi davr tilshunosligida lisoniy shaxs nazariyasi muhokama qilinadi. Ushbu tushunchaning mohiyati va tuzilishi tavsiflanadi.

Turli tilshunos olimlarning qarashlari va fikrlari o'rganildi va solishtirildi. Ilmiy adabiyotlar va nazariy manbalar tahlil qilindi. Zamonaviy olimlar tomonidan taqdim etilgan asosiy tushunchalar, yondashuvlar va ta'riflarni aniqlandi.

Tahlil va natijalar. Lisoniy shaxs tushunchasini ilmiy muomalaga Yu.N.Karaulov kiritib, u falsafiy va psixologik jihatlarni hisobga olgan holda o'zining LSH modelini taklif qildi. Olimning fikricha, lisoniy shaxs – strukturaviy va lingvistik murakkabligi, voqelikni aks ettirishning chuqurligi va aniqligi bilan farq qiluvchi matnlarni yaratish va idrok etishga qodir, shuningdek, aniq maqsadli yo'nalishga ega bo'lgan shaxsdir [8].

Karaulov tilning semantik va pragmatik tahliliga asoslangan lisoniy shaxsning uch darajali tuzilishini aniqladi:

1. Og'zaki-semantik daraja (shaxsning so'z boyligini tavsiflaydi);
2. Lingvistik-kognitiv daraja (shaxs tezaurusi va dunyo haqidagi bilimlar tizimi);
3. Motivasion daraja (nutq faoliyati bilan bog'liq maqsadlar, motivlar va pragmatik munosabatlarni aks ettiradi) [1].

Yu.N.Karaulovning fikricha, og'zaki-semantik belgilar tabiiy og'zaki muloqotda qo'llaniladigan butun so'z boyligi asosida shakllanadi. Lingvistik-kognitiv daraja intellektual faoliyat va fikrlash jarayonlari bilan bog'liq, motivasion daraja esa muloqotning maqsad va vazifalari bilan belgilanadi. Shunday qilib, motivasion, tezaurus va og'zaki-semantik darajalar semantik idrok etishning uchta darajasiga to'g'ri keladi: motivatsiya, shakllantiruvchi va amalga oshirish [7].

Motivasion daraja situasion-kontekst signallari va motivatsiyani birlashtiradi, shakllantiruvchi daraja o'zaro bog'liq bo'lgan to'rtta bosqichni o'z ichiga oladi:

- 1) semantik prognozlash;
- 2) og'zaki taqqoslash;
- 3) semantik aloqalarni o'rnatish;
- 4) ma'noni shakllantirish. Nihoyat, amalga oshirish darajasi umumiy ma'noga asoslangan javob nutqi harakatining niyatini shakllantiradi [1].

Til shaxsi konsepsiyasini ishlab chiqayotib, muallif bu milliy tilni tavsiflash uchun asos bo'lib xizmat qilishini ta'kidlaydi va til shaxsi tuzilishi prizmasi orqali til haqidagi bilimlarning yangi sinteziga erishishga imkon beradi. Yu.N.Karaulov lisoniy shaxsni matnlarni yaratish va idrok etishga ta'sir etuvchi inson qobiliyatlarini va xususiyatlarini majmui sifatida belgilaydi:

- a) tarkibiy va lingvistik murakkablik;
- b) voqelikni aks ettirishning chuqurligi va aniqligi;
- v) maqsadlilik [1].

Til haqidagi zamonaviy g'oyalar, Karaulovning fikriga ko'ra, uning to'rtta asosiy xususiyatiga asoslanadi: tarixiy rivojlanish, aqliy tabiat, tizimli-strukturaviy asoslar va uning paydo bo'lishi va qo'llanilishining ijtimoiy jihatdan aniqlangan tabiati [1].

Lisoniy shaxs tushunchasini anglashda prof. A.V. Puzirev Yu.N. Karaulovning ushbu konsepsiyasining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash bo'yicha fikrlariga qo'shiladi. Bu borada tilshunos olim I.A.Boduen de Kurtenening g'oyalariga tayanadi: "haqiqiy qadriyat insondan ajralgan lison emas, balki lingvistik tafakkurning tashuvchisi sifatidagi insondir"[3]. Tilda gapiradigan, real matnlarni yaratuvchi va idrok etuvchi, turli kommunikativ oqimlarga kiruvchi fikrovchi shaxs bilan bir qatorda A.V.Puzirev lisoniy shaxsning beshinchi rolini, ya'ni - "tildan foydalanish psixofiziologik jarayonlar (psixofiziologik shaxs) shaklida yuzaga keladigan shaxs" ni aniqlashni taklif qiladi [6].

Til va lisoniy shaxs o'rtasidagi munosabatni shuningdek prof. L.P.Klobukova ham tadqiq qiladi. Uning fikricha, lisoniy shaxs konsepti, umuman olganda, kategoriyaviy apparatning yetarli emasligi bilan ajralib turadi va olim lisoniy shaxs atamasini nutqiy shaxs bilan bog'liq holda ishlab chiqishni talab qiladi. Bunday holatda, har qanday lisoniy shaxs nutqiy shaxslarning ko'p bosqichli va ko'p komponentli paradigmasini ifodalaydi [5]. Boshqacha qilib aytganda, alohida lisoniy shaxs ko'plab nutqiy shaxslarda amalga oshirilishi mumkin.

Lingvokulturologiya nuqtai nazaridan lisoniy shaxs mazmunining boshqa variantlari taqdim etiladi. Masalan, prof.

V.A.Maslovaning fikricha, lisoniy shaxs – nutqiy shaxslarning ko'p qatlamli va ko'p komponentli paradigmasidir. Shu bilan birga, nutqiy shaxs – real muloqot paradigmasidagi va faoliyatdagi lisoniy shaxsdir [7].

Volgograd maktabi vakili prof. V.I. Karasik lisoniy shaxsni lingvistik konseptologiya va diskurs nazariyasi nuqtai nazaridan tavsiflaydi va lingvistik shaxsni o'rganishning uchta jihatini belgilaydi: kognitiv, qadriyat, xulq-atvor:

- Kognitiv jihat voqelikni talqin qilishning sub'yektiv-substantiv va kategorik-formal usullari, ona tilida so'zlashuvchining dunyo va tilning o'zi haqidagi bilimlari bilan tavsiflanadi.
- Qadriyat jihat muayyan etnik guruhga xos bo'lgan xulq-atvorning axloqiy va utilitar me'yorlari bilan belgilanadi.
- Xulq-atvor jihat nutqning va paralingvistik aloqa vositalarining qasddan/bexosdan xarakteristikalarini belgilaydi, ular motivlar, maqsadlar, strategiyalar va ularni muloqotda amalga oshirish usullarini o'z ichiga oladi [2].

Olimning hamkasbi prof. O.A.Leontovich lisoniy shaxsni ta'riflashda madaniyatlararo aloqa nazariyasi tamoyillaridan kelib chiqadi va uni "madaniy jihatdan aniqlangan mentalitetga, dunyoning rasmiga va qadriyatlar tizimiga ega bo'lgan, ma'lum bir kognitiv munosabatlarga rioya qiladigan milliy o'ziga xos kommunikativ turi" deb talqin qiladi [4]. Ushbu yondashuv tilni kodning bir turi, ya'ni, ma'noni bir kommunikatoridan ikkinchisiga o'tkazish vositasi sifatida ko'rib chiqadi.

Madaniyatlararo muloqot jarayonlarida ishtirok etgan lisoniy shaxs o'z mentalitetidan foydalanadi, o'zining kommunikativ faoliyatini milliy madaniy xususiyatlarga mos ravishda quradi, atrofda dunyoni o'zining dunyo tasviri prizmasi orqali idrok etadi. Kommunikantlar bir-biriga qarab harakat qilganlarida madaniyatlararo lisoniy shaxs tug'iladi [4].

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytish mumkinki, lisoniy shaxs tushunchasini o'rganish shuni ko'rsatadiki, u ko'p bosqichli va ko'p komponentli kategoriya bo'lib, nafaqat tilshunoslik, balki psixologiya, madaniyatshunoslik va madaniyatlararo muloqot kabi fanlararo sohalar uchun ham muhim ahamiyatga ega.

Boduen da Kurtene, Yu.N.Karaulov, A.V.Puzirev, V.I.Karasik va O.A.Leontovich kabi turli olimlar lisoniy shaxsni tahlil qilishning modellari va jihatlarini taklif qiladi, uning kognitiv, qiymat va xulq-atvor elementlarini ta'kidlaydi. Binobarin, til nafaqat muloqot vositasi, balki insonni, uning dunyoqarashini, madaniy xususiyatlarini tushunishning kaliti sifatida ham ko'riladi.

ADABIYOTLAR

1. Караулов, Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Ю.Н. Караулов. - М.: ЛКИ, 2010.
2. Карасик, В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. - Волгоград: Перемена, 2002.
3. Бодуэн де Куртенэ, И.А. Избранные труды по общему языкознанию: в 2 т. / И.А. Бодуэн де Куртенэ. - М.: Издательство АН СССР, 1963. - Т.1.
4. Леонтович, О.А. Русские и американцы: парадоксы межкультурного общения / О.А. Леонтович. - М.: Гнозис, 2005.
5. Клобукова, Л.П. Феномен языковой личности в свете лингводидактики. //Л.П. Клобукова//Язык, сознание, коммуникация. - М.: Издательство Диалог-МГУ, 1997.
6. Пузырев, А.В. О системном подходе в лингвистике: учебное пособие для студентов филологических специальностей/А.В. Пузырев. - М.: ВНИИГеоисстем, 2014.
7. Yunusova A. Современные подходы к теории языковой личности и сущности дискурса. Центр Научных Публикаций (buxdu. Uz), 40 (40) //Центр Научных. – 2023.
8. Yunusova A. Lisoniy shaxs nazariyasi va diskurs mohiyatiga zamonaviy yondashuvlar //Центр Научных Публикаций (buxdu. uz). – 2023. – Т. 40. – №. 40.
9. Yunusova A. Speech acts in literary discourse //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2024. – Т. 46. – №. 46.